

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8791/2021
12.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Петрић, адвокат из ..., против тужене „Banca Intesa“ a.d. Београд, чији је пуномоћник др Немања Алексић, адвокат из ..., ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Вишег суда у Сомбору Гж 906/21 од 15.09.2021. године, у седници одржаној 12.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Сомбору Гж 906/21 од 15.09.2021. године

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Сомбору Гж 906/21 од 15.09.2021. године, тако што **СЕ ОДБИЈА**, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Врбасу П 151/21 од 21.04.2021. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 27.100,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу П 151/21 од 21.04.2021. године, ставом првим изреке, утврђена је апсолутна ништавост одредбе тачке 3.5.обавезних елемената уговора бр. .. у вези са чланом 1. Уговора о кредиту – готовинског бр. .. закљученог 24.11.2015. године између тужиоца и тужене. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу због стицања без основа исплати износ од 1.200,00 динара, са законском затезном каматом од 24.11.2015. године до исплате, наплаћеног на име накнаде за обраду кредитног захтева. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати на име трошкова парничног поступка износ од 20.300,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Виши суд у Сомбору је, пресудом Гж 906/21 од 15.09.2021. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Врбасу П 151/21 од 21.04.2021. године, у побијаном, усвајајућем делу одлуке о главној ствари и делу одлуке о трошковима поступка, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да

се утврди да је апсолутно ништава одредба тачке 3.5.обавезних елемената уговора бр. .. у вези са чланом 1. Уговора о кредиту – готовинског бр. .., закљученог 24.11.2015. године између парничних странака и да се обавезе тужена да тужиоцу исплати због стицања без основа износ од 1.200,00 динара, са законском затезном каматом од 24.11.2015. године па до исплате, наплаћен на име накнаде за обраду кредитног захтева, као и да му накнади трошкове парничног поступка, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, а тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 9.000,00 динара. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженој на име трошкова жалбеног поступка исплати износ од 25.400,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложио да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужиоца, ради уједначавања судске праксе, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао правилност побијане пресуде, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле 24.11.2015. године уговор о готовинском кредиту број .., у ком је, у одредби члана 1. наведено да банка одобрава кориснику кредит са прегледом обавезних елемената, који су одређени у прилогу тог уговора, а у члану 2., да у уз тај уговор банка кориснику кредита предаје 1 примерак Плана отплате кредита, који је приложен и чини саставни део уговора. Према обавезним елементима уговора који су његов саставни део, тачком 2. су описани главне карактеристике кредитног производа и то да је предмет уговора готовински кредит у износу од 60.000,00 динара, који је одобрен на период од 12 месеци, без учешћа, тако да се ануитети исплаћују у 12 месечних рата у динарима. У тачки 3.5. предвиђена је накнада банке у износу од 1.200,00 динара фиксно, једнократно, трошак менице у износу од 50,00 динара једнократно и трошак Кредитног бироа у износу од 246,00 динара једнократно. Предметна накнада од 1.200,00 динара ушла је у обрачун ефективне каматне стопе и наплаћена је тужиоцу у новембру месецу 2015. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је утврдио апсолутну ништавост одредбе тачке 3.5. обавезних елемената уговора, као његовог саставног дела, и тужену обавезао да тужиоцу исплати износ од 1.200,00 динара, са законском затезном каматом од 24.11.2015. године па до исплате, наплаћеног на име накнаде за обраду кредитног захтева, у смислу одредбе члана 12, 15, 17, 46, 47, 103, 105, 1065. Закона о облигационим односима, у вези одредбе члана 210. и 214. истог

закона. Закључио је да тужена, применом правила о терету доказивања, није доказала спецификацију трошкова за обраду и пуштања кредита у коришћење, нити њихову економску оправданост, јер из самог уговора, обавезних елемената и плана отплате, те извода са платног рачуна тужиоца није доказано шта представља наплаћени износ од 1.200,00 динара.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, тако што је тужбени захтев тужиоца одбио, пошто предложеним и изведеним доказима није утврђено да банка није имала предметне трошкове, јер тужилац није доказао да је банка од њега наплатила трошкове који су само приказани на папиру, а да их стварно није сносила по било ком основу приликом одобравања кредита. По мишљењу другостепеног суда, како би се могло са сигурношћу утврдити да ли је банка заиста и имала стварне трошкове по основу обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење, као и који су то трошкови, било је неопходно извођење доказа вештачењем, а терет доказивања био је на тужиоцу у смислу одредбе члана 228. и 231. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд налази да је становиште другостепеног суда неправилно.

Одредбом члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да је уговор ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, ако циљ повређеног добра не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго. Уговор је ништав и кад је предмет обавезе немогућ, недопуштен, неодређен или неодредив, на основу одредбе члана 47. истог закона.

Закон о банкама („Службени гласник РС“, бр. 107/2015 и 14/2015) у одредби члана 43., прописује могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камате и накнаде банкарских услуга на основу депозитних и кредитних послова, а то право банке регулисано је подзаконским актима и то: одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе, и изгледу и садржини обрасца који се уручује кориснику („Службени гласник РС“, бр. 65/11), донетом на основу Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, бр. 36/11..39/14, у примени од 05.12.2011. године).

Одредбом члана 17. став 1. Закона о заштити корисника финансијских услуга, прописано је да су банка и давалац лизинга дужни да кориснику пруже информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о депозиту, кредиту или лизингу, уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна, односно уговор о издавању и коришћењу кредитне картице, за који је показао интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду. Сагласно ставу 4. истог Закона, понуда се исписује на посебном обрасцу, на папиру или другом трајном носачу података и поред осталог садржи, ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати, односно који треба да му се исплати, а приказан је на репрезентативном примеру у коме су назначени сви елементи на основу којих је тај износ обрачунат (тачка 8.), као и врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксни или

промењиви, а ако су промењиви, периоде у којима ће их банка мењати, као и врсту и висину других трошкова (порези, накнаде надлежним органима и др.-тачка 10.).

На основу наведених одредби закона следи да банка има право на наплату трошкова и накнаду банкарских услуга насталих у вези са реализацијом кредита, под условом да је у предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, понудом која је то садржала. Ниједним прописом није предвиђено да је банка дужна да кориснику кредита предочи структуру или спецификацију трошкова.

У конкретном случају, тужена није доказала да је, у предуговорној фази, достављањем понуде информисала тужиоца, као корисника кредита, о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, па и трошкова накнаде за обраду кредитног захтева који је предмет овог спора. Због тога је ништава одредба правног посла закљученог између парничних странака о наплати тужиоцу накнаде за обраду кредитног захтева, сходно одредби члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, јер је противна принудним прописима. Последице ништавости је обавеза тужене да тужиоцу врати оно што је примила по основу ништаве одредбе уговора, а то је износ од 1.200,00 динара, са законском затезном каматом од дана стицања, у смислу одредбе члана 104., у вези члана 214. Закона о облигационим односима.

Одлуку о трошковима парничног поступка, првостепени суд је донео правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. став 1. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлуку о трошковима ревизијског поступка, садржану у ставу трећем изреке, Врховни касациони суд је донео на основу одредбе члана 165. став 2., у вези члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку. Тужиоцу су признати трошкови на име ангажовања пуномоћника - адвоката, за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, применом Адвокатске тарифе важеће у време предузимања те парничне радње („Службени гласник РС“, бр. 37/2021 од 14.04.2021. године) и трошкови судских такси на ревизију од 3.600,00 динара и одлуку по ревизији од 5.500,00 динара, према важећој Таксеној тарифи.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**